

INHOUD

■ Situering.....	p. 1
■ Wat is coëxistentie?	p. 1
■ Waarom coëxistentie?	p. 2
■ Europese regelgeving	p. 2
■ Het Vlaamse ontwerpdecreet	p. 2
■ Gluren bij de burens	p. 3
■ Discussiepunten en kennislacunes	p. 3
■ Bronnen en verdere informatie.....	p. 4

SITUERING

Op 3-3-2004, - in de vorige legislatuur -, keurde het Vlaams Parlement een resolutie aangaande genetisch gewijzigde organismen (GGO's) goed. Hierbij waren de aanbevelingen van het publieksforum en van het viWTA in een beleidstekst gegoten, waarin werd aangedrongen op een ondubbelzinnige, juridisch afdwingbare aansprakelijkheidsregeling. De resolutie stelt ook dat traceerbaarheid, etikettering en coëxistentie moet worden uitgewerkt.

Op 14-12-2007 keurde de huidige Vlaamse regering het vooront-

werp van kaderdecreet betreffende de organisatie van coëxistentie goed, dat rekening houdt met de adviezen van de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad, de Minaraad en de SERV, evenals met opmerkingen van de Boerenbond. Het advies van de Europese Commissie en van de Raad van State worden ingewonnen.

Op 10-10-2008 keurt de Vlaamse regering het aangepaste voorontwerp definitief goed, en dient het op 21-10-2008 in bij het Vlaams Parlement.

WAT IS COEXISTENTIE ?

Coëxistentie is het naast elkaar laten bestaan van biologische, conventionele en genetisch gemodificeerde landbouw. Het gaat erom het risico van vermenging van genetisch gewijzigde teelten en niet genetisch gewijzigde teelten te beperken. Deze vermenging kan gebeuren door uitkruisen van genetisch gewijzigde gewassen naar niet-genetische gewassen of naar wilde varianten door pollen, of bij oogst, transport of opslag.

Concreet behoren maïs, koolzaad, aardappel en suikerbiet tot de mogelijkheden. Enkel de teelt van genetisch gewijzigde (G.G.-) maïs is momenteel toegelaten in Europa.

WAAROM COEXISTENTIE ?

Uit drie mogelijke scenario's voor Vlaanderen, zoals beschreven in de studie van de Vlaamse Onderzoekseenheid Land- en Tuinbouw (VOLT) in 2004, namelijk Vlaanderen GGO-vrij, coëxistentie of

geval per geval beoordeling welke GGO-teelt waar en hoe, kiest de Vlaamse regering voor het waarborgen van de keuzevrijheid van de producent, namelijk voor coëxistentie.

EUROPESE REGELGEVING

Richtlijn 2001/18/EG inzake de doelbewuste introductie van GGO's in het milieu. Deze richtlijn behandelt de milieu- en gezondheidsaspecten (risico's) verbonden aan het introduceren of op de markt brengen van GGO's.

Richtlijn 2003/556/EG van de Commissie voor lidstaten ivm methoden en strategieën om coëxistentie mogelijk te maken. Richtlijn 2003/556/EG van de Commissie voor lidstaten, bevoegd voor landbouw, dus gewestmaterie.

Verordening 1829/2003 (NOVEL FOOD/FEED) inzake genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders, direct toepasbaar in Belgisch recht. Drempelwaarde van 0,9% GGO vermenging toegestaan zonder etikettering.

Verordening EG/834/2007 inzake biologische productie en etikettering van biologische producten.

HET VLAAMSE ONTWERPDECREET

DOELSTELLINGEN

De doelstellingen van dit kaderdecreet zijn het vrijwaren van de keuzevrijheid van de producent, het voorkomen van economische schade, algemene regels voor de organisatie van coëxistentie. De concrete regels en bepalingen, waaronder de isolatie- en meldingsafstanden die trouwens specifiek zijn voor elke teelt, vruchtafwisselingschema's en dergelijke, zullen telkens worden uitgewerkt via een Besluit van de Vlaamse Regering.

ONDERWERP

Het Vlaamse ontwerpdecreet betreft louter de economische impact van de vermenging van genetisch gemodificeerde gewassen (GGG's) en niet-genetisch gemodificeerde gewassen, het uitwerken van maatregelen om vermenging te beperken en de kosten van deze maatregelen. Het mogelijke inkomensverlies voor de landbouwer door vermenging van zijn conventionele of biologische gewassen met GGG's heeft betrekking op de lagere prijs die hij op de markt maar kan krijgen voor zijn gewassen, nu geëtiketteerd als 'GGO-bevattend', volgens de van kracht zijnde Europese regelgeving.

VOORWAARDEN VOOR TEELT VAN GGG'S

De landbouwer die de bedoeling heeft een GGG te telen, moet een vastgelegde procedure volgen om de toelating te verkrijgen. Als hij de toelating krijgt, dan betaalt hij per teelt en per jaar een bijdrage aan het fonds, dat uitsluitend voor het vergoeden van geleden economische schade. Hij kan er ook voor opteren zich te verbinden t.o.v. landbouwers binnen de meldingsafstand, de eventuele schade zelf te vergoeden (vrijwillige opkoopregeling).

In dat geval betaalt hij geen bijdrage aan het fonds. Isolatieafstanden en meldingsafstanden per gewas zullen in uitvoeringsbesluiten worden vastgelegd.

COMMISSIE EN PROCEDURE

Er wordt een zevenkoppige Commissie Coëxistentie opgericht, die oordeelt over bezwaarschriften en aanvragen voor schadevergoeding en rapporteert aan het Vlaams Parlement.

MONITORING EN TOEZICHT

Er wordt een register bijgehouden van de percelen met GGG-teelten. De openbaarheid wordt geregeld via een uitvoeringsbesluit. Toezicht gebeurt door ambtenaren, die niet de bevoegdheid hebben van gerechtelijke politie. Er kunnen bestuurlijke geldboetes opgelegd worden bij overtredingen.

AANSPRAKELIJKHEID EN VERGOEDING ECONOMISCHE SCHADE

Indien een teler van niet GGO-gewassen binnen de meldingsafstand schade lijdt door vermenging met GGG's boven de Europese drempelwaarde van 0,9%, dan kan hij een schadeclaim indienen bij de Commissie Coëxistentie, voor vergoeding van de minwaarde van zijn oogst. Deze minwaarde is het verschil tussen de marktprijs van een GGG-oogst en een gelijksoortige GGO-vrije of biologische oogst. Indien de productie niet meer vermarktbaar, dan is de minwaarde het verschil tussen de marktwaarde en de restwaarde van de teelt.

PERIODIEKE EVALUATIE

Er gebeurt een evaluatie en rapportering aan het Vlaams Parlement de eerste maal na twee jaar, daarna om de vijf jaar.

DISCUSSIEPUNTEN EN KENNISLACUNES

Is coëxistentie in Vlaanderen sowieso wenselijk en mogelijk?
Zeker in het geval van teelten met kruisbestuiving, zoals koolzaad, wordt de vraag gesteld.

Hoe moet de code van goede landbouwpraktijk aangevuld worden, met teeltspecifieke maatregelen voor alle types van landbouw, om de coëxistentie mogelijk te maken. De wetenschappelijke gegevens voor het vaststellen van deze concrete maatregelen in de uitvoeringsbesluiten, zijn evenwel nog niet beschikbaar.

De kosten van coëxistentie voor Vlaanderen zijn niet bekend. Hoe en op wie worden de kosten van certificering, monitoring en handhaving verhaald?

Het decreet beperkt zich tot economische schade bij landbouwers tgv vermenging. Wat er gebeurt elders in de voedselketen en schade aan milieu en natuur zijn er niet in opgenomen. Hoe wordt de afstemming op milieuschaderegeling geregeld?

Drempel van tolerantie van GGO-contaminatie: nul-besmetting of 'pragmatische' drempel voor Europese etikettering van GGO's (0,9% vermenging toegestaan zonder etikettering)?

Het kaderdecreet kan niet los gezien worden van de uitvoeringsbesluiten. De voor Vlaanderen vooropgestelde isolatieafstand van 50m en meldingsafstand van 150m, evenals 1000 ha aaneengesloten terrein voor een GGO-vrije zone, staan ter discussie.

Transparantie/openbaarheid van procedures: te regelen in decreet of in uitvoeringsbesluiten?

Bewijslast opgelopen schade ligt bij gedupeerden; wat met schade die niet-professionele tuinders lijden?

Wetenschappelijke gegevens over de mogelijk veranderende draagvlak bij de consumenten over GGO / GGO-vrij voedsel ontbreken

Mogelijkheid voor het uitroepen van GGO-vrije zones: is sterk afhankelijk van de minimale aaneengesloten oppervlakte, die nog niet bepaald is.

Vlaanderen moet haar coëxistentiebeleid afstemmen met Wallonië en de andere buurregio's, en met de federale overheid (Samenwerkingsakkoord).

GLUREN BIJ DE BUREN

WAALS GEWEST

Coëxistentiedecreet (11-06-2008) streng voor telers van GGG's: isolatieafstand voor maïs 600m, kleine boeren die aansluitend 250 ha terrein bezitten, kunnen deze gezamenlijk als GGO-vrije zone verklaren.

NEDERLAND

Onze noorderburen hebben gekozen voor coëxistentie via een liberale aanpak van zelfregulering. Ook de leveranciers van het uitgangsmateriaal zoals GGO-zaad dragen hun steentje bij. De overheid stimuleert sedert 2004 de onderlinge praktische afspraken tussen de belanghebbende partijen. De overheid ondersteunt met informatie en expertise.

DUITSLAND EN FRANKRIJK hebben ook gekozen voor een coëxistentiebeleid.

Verklaring van de afkortingen:

GG: genetisch gewijzigd

GGO: genetisch gewijzigd organisme

GGG: genetisch gewijzigd gewas



Deze informatienota is in grote mate gebaseerd op

- Vrijens,C, Gabriels,P, Van Gijseghe,D, 2004, GGO's in Vlaanderen: Coëxistentie van verschillende Landbouwsystemen. Vlaamse Onderzoekseenheid Land- en Tuinbouw (VOLT), Brussel.
- Vlaamse Regering, 2008. Voorontwerp van decreet houdende de organisatie van coëxistentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en biologische gewassen.
- <http://www.minInv.nl> Biotechnologie en coëxistentie
- Rondvraag naar actuele standpunten bij enkele probleem-gerelateerde actoren tov het ontwerpdecreet: Boerenbond, BBLV, Bioforum,VIB

COLOFON

AUTEUR Willy Weyns VORMGEVING B.ad

ADRES viWTA, Vlaams Parlement, 1011 Brussel E-MAIL viwta@vlaamsparlement.be Tel 02 552 40 50

FAX 02 552 44 50 WEBSITE <http://www.viwt.a.be>

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER Robby Berloznik, viWTA, Vlaams Parlement, 1011 Brussel